

már korábban is kerültek elő sírok a vizsgált területen, amelyek helyét Berényi Benjamin nem tudta biztosan megmutatni. Az egyik ilyen lehetett a 6. sír, amelyben a váz fej- és mellkasi részét érte bolygatás, azonban a bolygatott csontokat – köztük a leletanyagot is – egy-egy csomóba rakva a sír Ny-i végében megtaláltuk. A temető leggazdagabb sírja az 5. számú temetkezés volt, amelynek K-i végét Csallány Gábor egyik kutatóárka megbolygatta. A sír egy 20-21 éves korában eltemetett rangos fiatal nő temetkezését rejtette, amelyből ezüstlánc, gömbsorcsüngős fülbevalópár, lemezes hajfonatkorongpár, kaftán- és ingnyakveretek kerültek elő.

LANGÓ PÉTER – TÜRK ATTILA

274. Szentés, Nagytőke, Jámor-halom
(Csongrád megye) H, A, Á

A Jámor-halmi lelőhelyen Csallány Gábor végzett leletmentést 1902-ben, 1929-ben, illetve 1932-ben. 1902-ben kb. 30 sírt bolygattak meg a munkások, Csallány Gábor pedig 6 temetkezést mentett meg. 1929-ben és 1932-ben további 24 sír került feltárára (ásatási dokumentáció: KJM RégAd: 147-84; leletanyag: KJM RégGyűjt: 55.18.34, 57.32.1-61, 57.33.1-42, 57.34.1, 57.35.1, 56.36.1-51). Valamennyi esetben a kunszentmártoni műút építéséhez nyitott homokbányából kerültek elő a 10-11. századi temetkezések. Az 1960-as évek végén kiadott, 1: 10 000-es méretarányú térkép Szentestől 13 km-re É-ra, a kunszentmártoni műút Ny-i oldalán, a Jámor-halomnak nevezett kurgántól K-re a műút mellett homokbányát jelöl. Helyszíni terepbejárásunk során már csak a betöltött bányagödör helyét tudtuk azonosítani a környék tanyáiban lakók segítségével. Megállapítottuk továbbá azt is, hogy a tanya számozása nem változott, a 8/a számú tanya, amely Csallány Gábor temetőterképén szerepel, ma is áll.

2002. augusztus 21. és szeptember 3. között ásatást folytattunk előbb a 8/a tanya melletti kiemelkedésen – az 1929. és 1932. évi ásatás helyszínén – majd ezt követően Ny felé haladva, összesen 4 szelvényt nyitottunk, és a 3 hetes munka során 1652 m²-t tártunk fel (ásatási dokumentáció: KJM RégAd: 555-2002; fotódokumentáció: KJM Fotótár 11317-11497; leletanyag: KJM RégGyűjt: 2002.1.1-19). A 8/a tanya melletti 1. szelvény ÉNy-i sarkában megtaláltuk az egykori homokbánya betöltésének feltétét. A bányagödör kiterjedését összehasonlítva korábbi térképeinkkel megállapítottuk – ami sejthető volt –, hogy Csallány Gábor ásatása után a bányát tovább művelték, így a bolygatásnak további sírok estek áldozatul. Az 1. szelvény DK-i felében megtaláltuk a temetőárkot. A kettős osztatú árkot közel 40 m hosszan követtük, és három metszetben kibontottuk. A temetőárok és a homokbánya közötti területen még három 11. századi sírt tudtunk megmenteni. A 2. szelvényben megtaláltuk az egykori bányagödör Ny-i végét is, így mérhetővé vált az egykori homokbánya ÉNy-DK-i kiterjedése, amely meghaladta a 130 m-t. A 2. és 3. szel-

vényben egy avar kori temető 3 sírját, közöttük egy padmalyosat tártunk fel. A 3. szelvényben egy 10. századi honfoglalás kori sír került elő még, a közvetlenül a Jámorhalom mellett nyitott 4. szelvényben régészeti jelenséget nem figyeltünk meg.

Csallány Gábor temetőterképét elemezve megállapítható, hogy a sorokba rendezett 10. és 11. századi sírok nem metszették egymást, vagyis a temetőt valószínűleg folyamatosan, megszakítás nélkül használták. A temetőárok ívének megfigyelése alapján feltételezzük, hogy az egy többhektáros területet ölelt körbe, minden bizonnyal egy több száz síros 10-11. századi temetőt.

LANGÓ PÉTER – RÉVÉSZ LÁSZLÓ – TÜRK ATTILA

275. Szentlőrinc, Szőlőhegy, Rókavár
(Baranya megye) B, Kö?

2002. március 26-án helyi lakos bejelentése alapján szemlét tartottunk a helyszínen (hrs. 2037/4), ahol feltehetően több sírból származó emberi csontokat, és kerek, sötét foltokhoz köthető bronzkori cserepeket, kőbaltatöredéket találtunk. A csontokhoz semmilyen mellékletet nem találtunk, valószínűleg a kert bejáratánál levő középkori, vagy újkori sírokból származnak. A kert végében levő sötét, kerek foltoknál a kora bronzkori zóki kultúra cserepeit gyűjtöttük.

KÁRPÁTI GÁBOR – GÁBOR OLIVÉR

276. Szécsény, Forgách-kastély
(Kubinyi Ferenc Múzeum)
(Nógrád megye) Kk, Ú

A tulajdonosi jogokat gyakorló Kincstári Vagyoni Igazgatóság Salgótarjáni kirendeltsége a régészetileg védett területen álló, kiemelt I. kategóriás műemléképület felújítási munkáit folyamatosan végeztetve, a külső homlokzati munkák előtt kívánta tisztázni az épület falain különböző pontokon, különböző mértékig jelentkező, talajból induló falnedvesedés okait, illetve kidolgoztatni a hatékony védekezés módozatait. 2001-ben az egyik kiváltó okként feltételezett zárt betonhabarcs lábazatot, illetve zárt kő-betonjárdát eltávolították. Felmerült az épületet körülölelő, pangó víz- és talajpára elvezetését célzó dréncsőrendszer lehetősége. E munka tervezésének régészeti problémáira kértek választ a kutatás megrendelésével. A munka a 106. hrsz-ra korlátozódó próbafeltárás volt.

2002. március 6. és április 12. között a kutatás az épület Ny-i, D-i és K-i homlokzata előtt 11 árokban, illetve szondában valósult meg. A Ny-i homlokzatnál a DNy-i sarkon előkerült téglacsatornáról megállapítást nyert, hogy a Ny-i homlokzattal teljesen párhuzamosan fut, nagyrészt épségben, légtérrel. A restaurátorműhely kilépő szennyvízvezetékével egy szakaszon szétrombolták. A csatorna a felső udvar és a Várkert határán futó kőkerítésig megvan. Azon túli folytatása tisztázatlan. Miután funkciója szerint csapadékvízzel hígított